

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 8-ego i 22-ego.

Prenumerata wynosi rocznie 12 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Słowackiego l. 3, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 2.

Z chwili obecnej. — Kilka uwag o bilansie naszego przem. w roku ubiegłym. — Z krajów naftowych. — Zmiana ustawy naftowej. — Ruch wiertniczy w Galicyi. — Kronika.

Naszych P. T. Prenumeratorów upraszamy o łaskawe wczesne odnowienie prenumeraty za rok 1906, celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma.

Z chwili obecnej.

II.

W artykule wstępnym poprzedniego numeru wspominaliśmy o tem, że w naszym przemyśle naftowym pomimo, iż przemysł ten przechodził różne koleje, nie wyrobił się do-
tąd należycie duch organizacyjny, przeciwnie zaostrza się coraz więcej duch spekulacyjny; niektórzy są zdania nawet, iż spekulacja jest właściwością naturalną przemysłu naftowego, że jej przemysł naftowy zawdzięcza rozkwit i rozwój; bez ducha spekulacyjnego panna-
wałaby w nim stagnacja; w przemyśle tym upatrują pewne podobieństwo do poszuki-
wań za złotem, do gry „à la banque“; ma to być jeden z tych przemysłów, w którym sa-
modzielność i indywidualizm ludzki, samo-
dzielność i indywidualizm poszczególnych
przedsiębiorstw mogą znaleźć bardzo obszerne
i podatne pole do rozwoju, a przytem ma

być to przemysł, który dostarcza łatwego sposobu do wzbogacenia się.

Wszystkie te zdania dzisiaj jednak są już anachronizmem i miały swoją rację wtedy, kiedy przemysł ten u nas i w innych krajach rozwijać się dopiero zaczynał; w cza-
sach, gdy surowiec naftowy zaczęto przera-
biać na naftę, gdy lampa naftowa została
wynaleziona i okazała się praktyczną i gdy
chodziło tylko o to, by znaleźć jak najwię-
cej materiału do oświetlenia tej lampy, bo
tego materiału brakło, wtedy przemysł na-
ftowy u nas i w innych krajach był rzeczy-
wiście interesem złotodajnym; wtedy „go-
rączka naftowa“ była usprawiedliwioną,
a w Ameryce specjalnie przybrała ona takie
rozmiary, że miejscowości, w których naftę
odkryto, zmieniały się do niepoznania jakby
pod działaniem jakiej czarodziejskiej różdżki,
pustynie zamieniały się w okolice ożywione
i bijące tętnem życia i pracy cywilizacyjnej;
nawet szkoły, muzea i przybytki sztuki
wstawały w tych miejscowościach.

U nas ten okres był mniej gorączkowy,
charakteryzował się jednak tem, iż spora
garstka ludzi rzuciła się w wir tego
przemysłu i niektórzy szczęśliwcy zdobyli
tek; my jednak zawsze opóźniamy się co-

kolwiek i wtedy, gdy przemysł naftowy amerykański po gorączce przechodził już parokrotnie kryzys i rezultatem tych kryzysów było powstanie na gruzach wielu zbankrutowanych firm silnej organizacji „Standard Oil Company“, towarzystwa, które zdołało w rękach swoich skoncentrować wszystkie środki transportowe surowca i przemysł rafinerijny, my zaczęliśmy przechodzić te fazy krytyczne stosunkowo niedawno, gdy odkryte zostały obfitsze tereny naftowe w Schodnicy i Borysławiu. Przyczyną kryzysów amerykańskich był brak chwilowy zbytu na większą ilość surowca naftowego, zbytu, który należało dopiero zorganizować, co dokonał „Standard Oil Company“, gdy otworzył sobie rynki europejskie; ta sama przyczyna jest podstawą i naszych ostatnich kryzysów, lecz mimo kryzysów u nas nie została wytworzona jednolita organizacja; indywidualizm i „gorączka naftowa“ panuje nadal i my dzisiaj jeszcze w naszym przemyśle przechodzimy te fazy, które w przemyśle amerykańskim należą do przeszłości.

Nie chcę być źle zrozumianym i nie mam wcale na myśli tego, by nasz przemysł naftowy miał wytworzyć organizację na wzór „Standard Oil Company“, któraby dopiero ten przemysł zbawić mogła; Galicya, Austria a nawet Europa nie posiada i nie tworzy takich potężnych kapitalistycznych organizacji, jak Ameryka, które pochłaniają i monopolizują całe gałęzie przemysłu, a pochłonięcie całego przemysłu przez kapitał amerykański nie leży w naszym interesie i sądzę, że wszystkie firmy naftowe przeciwko tego rodzaju zachciankom bronić się będą, lecz chcę tylko podnieść jeden bardzo ważny moment, że wszystkie przedsiębiorstwa naftowe nasze dla uregulowania zbytu surowca naftowego, co staje się coraz trudniejszym, gdyż „lampa naftowa“ ma już tego materiału pod dostatkiem, winny celem uniknięcia następnych kryzysów, stworzyć dobrowolną lecz silną organizację, w której jednak muszą się pozbyć i części swego indywidualizmu i przytępić duch spekulacyjny i ponieść nawet pewne ofiary. Takie organizacje powstają już w naszym przemyśle naftowym i upadają od 10 blisko lat. Są nimi

kartel rafinerij i Związki producentów surowca („Ropa“ i obecna „Petrolea“); powodem rozwiązywania tych organizacji była zawsze walka wewnętrzna poszczególnych firm w łonie tych organizacji; obecny kryzys, który wisi w powietrzu, ma już inną podstawę; jest nią walka rafinerów i producentów surowca; walka ta obecnie coraz więcej się zaostrza. W obecnych warunkach trudno liczyć na dobrowolną trwałą ugodę pomiędzy rafinerami i producentami. Rafinerzy przed dwoma przeszło laty przy zawianiu „Petrolei“ zrobili wielkie posunięcie na szachownicy, gdy finansowo utrwaliли się w „Petrolei“, w organizacji, która buduje rezerwoary i zdawało się, że będą już raz na zawsze panami sytuacji; wtedy jednak nie mogli jeszcze opanować rurociągów ropnych; nasze Towarzystwo magazynowe, które uparcie stało wtedy przy warunku, by nie oddawać i nie wydzierżawiać rurociągów „Petrolei“, odegrało bardzo ważną rolę i ma pod tym względem wielką zasługę i oto dzisiaj klucz całej sytuacji leży w rękach towarzystw rurociągowych, których powstało parę we formie spółek, już po zawianiu „Petrolei“.

„Standard Oil Company“ w Ameryce został panem sytuacji całego amerykańskiego przemysłu, gdy zdobył większość rafinerij naftowych i opanował wszystkie rurociągi i środki transportowe; o kopalnie nafty nie potrzebował się troszczyć wcale; cała produkcja jemu na sprzedaż musiała być ofiarowana, przez jego rurociągi tłoczona i on dyktował cenę; kartel rafinerów u nas jednocy prawie wszystkie rafinerie, stara się także opanować produkcję surowca, gdyż rafinerzy mają większość akcji „Petrolei“; towarzystwa nasze rurociągowie stoją jednak jeszcze na uboczu i mogą nie dopuścić do opanowania sytuacji przez rafinerów; towarzystwa rurociągowie są wyłącznie w rękach takich spółek, którym zależy przede wszystkim na podtrzymaniu odpowiedniej ceny surowca, czyli reprezentują właściwy interes producentów ropy; one też mogą wybujały indywidualizm niektórych firm lub zachłanność innych firm poskromić i przyczynić się do wytworzenia silnej organizacji producentów surowca. Organizacją taką może być nawet

dotychczasowa „Petrolea“, lecz musi ona zmienić zasadniczo swoją politykę handlową, to znaczy odpowiednio do swego założenia mieć na oku wyłącznie interes producenta, a to jest możliwe, jeśli tylko każdy producent otrzyma w Komitecie „Petrolei“ ilość głosów odpowiednią do swojej produkcji; wtedy dopiero stosunki w przemyśle naftowym będą trwale uregulowane i kartel rafinerów spotka się z organizacją silną producentów ropy. Dobrze się stało, że gdy polityka „Petrolei“ była chwiejną, u nas powstawały towarzystwa rurociągowo samodzielne, one dzisiaj mogą przechylić szalę zwycięstwa na rzecz producenta, ale najpierw same muszą wejść w ścisłe porozumienie i unicestwić konkurencję między sobą i tutaj każde z towarzystw na rzecz ogólnego dobra i zarazem we własnym interesie, bo interes rurociągowy z interesem producenta i ceną ropy jest ściśle związany, winny być skłonne do ustępstw.

Idealnie całą sprawę rozwiązał rząd rumuński w Rumunii.

Kopalnie w Rumunii są częstokroć bardzo znacznie oddalone od kolei, a po za tem prawie cały eksport z Rumunii idzie drogą wodną przez port w Constanzy; rząd rumuński zastrzegł sobie wyłączne prawo budowy rurociągów do kolei i sam urządził olbrzymie instalacje (rezerwoary i ładownie) w Constanzy i w ten sposób każdej chwili może być u siebie regulatorem całej polityki naftowej; nasz kraj nie przewidział w swoim czasie doniosłości takiego środka, a tem samem pozwolił sobie wytrącić z ręki bardzo ważny atut.

Spekulacyjny duch, jaki się rozposzczelnia w przemyśle naftowym, a który szkodzi całości interesów, wymaga pewnego hamulca i dobrze jest jeśli taki hamulec znajduje się w rękach jednej instytucji; ułatwia to niezmiernie całe zadanie, w prowadzeniu handlowej polityki, która, trzeba przyznać, w dzisiejszych warunkach nie jest łatwą, jednak prowadzona konsekwentnie z punktu interesów producenta surowca, co jest w danej chwili interesem krajowym, może o wiele większe przynieść korzyści, niż dotychczas.

S. B.

Kilka uwag o bilansie naszego przem. naftowego w roku ubiegłym.

Produkcja ropy w Galicyi pomimo niekorzystnych warunków sprzedaży w ubiegłym roku utrzyma się na poziomie 1904-go roku i zapewne przekroczy cyfrę 8 milionów cennarów (dokładne obliczenie produkcji z r. 1905 jeszcze nie jest zrobione). W ostatnich czasach dużo się mówi o wyczerpaniu pokładów ropnych w samym Borysławiu i o pewnem jakby zamieraniu kopalń borysławskich, które kulminacyjny punkt świetności mają już za sobą; przypuszczenie to nasuwa zmniejszająca się ustawicznie od lata produkcja szybów borysławskich; głębsze jednak zastanowienie się nad sprawą szybów borysławskich wskazuje na to, iż przypuszczenie o zamieraniu Borysławia może się okazać zupełnie mylnem i Borysław może jeszcze niejedną niespodziankę przemysłowcom naftowym przynieść. Z 334 szybów w Borysławiu (wywierconych i znajdujących się w wierceniu) jest wprawdzie tylko 32 czyli 10% produktywnych obecnie, lecz inne nie należy uważać za stracone, gdyż w przeszło 150 nie osiągnięto jeszcze tej głębokości, w której większa ropa występuje, a 40% szybów są albo zagwożdżone albo straciły dymensję; prędzej więc można przypuszczać, że techniczne trudności głębokiego wiercenia ogromnie przeszkadzają do należytego wyzyskania pokładów ropnych borysławskich, niż stawiać hipotezę wyczerpania pokładów ropnych.

Na Tustanowice, które są przedłużeniem linii naftowej borysławskiej, pokładają nasi przemysłowcy ogromne nadzieje na przyszłość i tutaj rok ubiegły zakończył się nadzwyczaj ożywionym ruchem wiertniczym, a produkcja już osiągnięta w niektórych szybach każe przypuszczać, że nadzieje naszych przemysłowców będą usprawiedliwione. Pewien zawód w zeszłym roku przyniósł teren naftowy w Rogach, jakkolwiek i o tej miejscowości ostatniego słowa powiedzieć nie można. Ożywienie znaczne ruchu wiertniczego w zachodniej Galicyi, szczególnie w Tarnawie dolnej i okolicy, a przede wszystkim silny ruch wiertniczy w Tustanowicach każą się spodziewać, że i rok bieżący pod wzglę-

dem produkeyi nie będzie ustępować ubiegłemu.

Co się tyczy eksportu produktów naftowych, to w pierwszej linii eksport nafty w roku ubiegłym podwoił się w porównaniu z rokiem 1904; z końcem roku i ceny na rynkach zagranicznych wskutek katastrofy kaukazkiej podniosły się blisko o 4 marki na cetnarze metrycznym; rafinerzy twierdzą jednak, iż z początkiem roku musieli jeszcze zawrzeć umowy na sprzedaż nafty po stałej cenie tak, iż z podniesienia cen na rynkach zagranicznych nie odnieśli prawie żadnych korzyści; producenci zaś surowca tem bardziej nie odnieśli żadnych korzyści, gdyż oni nawet i to moralne zwycięstwo, jakim jest rozszerzenie eksportu, musieli opłacić z własnej kieszeni.

Jednakowoż faktem jest, że ceny na produktu naftowe zagranicą podniosły się wskutek luki, jaką wytworzyła katastrofa kaukazka; specjalnie co do olei maszynowych, których Rosya dostarczała do Europy w znacznej ilości, dzisiaj już daje się odczuwać brak tego produktu, tak, iż Ameryka oświadczyła swoim konsumentom, iż cały zapas jasnych olei maszynowych na r. 1906 jest całkowicie rozsprzedany; ponieważ Rumunia olei maszynowych prawie nie wyrabia zupełnie, więc rafinerie austro-węgierskie z łatwością skorzystają z dogodnej pod tym względem dla siebie koniunktury. Jednym słowem cała koniunktura zagraniczna dla przemysłu rafinijnego na rok obecny układa się o wiele pomyślniej, niż w roku ubiegłym i producenci surowca naftowego, którzy dla eksportu dotąd ponosili tylko ofiary, w tym roku powinni również odnieść z tego korzyści i przy zawarciu umowy z rafinerami powinno to znaleźć odpowiedni wyraz w cenie ropy eksportowej. Cena nafty wewnętrznej z końcem roku ubiegłego po katastrofie kaukazkiej została również podniesioną; tylko konsumpcja nafty wewnętrznej ustawicznie spada tak, iż kontyngenty rafinerji są co miesiąc redukowane; jedną z przyczyn jest coraz więcej wzmagający się wyrób oleju solarowego; małe rafinerie w okolicy Gorlic wyrobiły w roku ubiegłym przeszło o 100%

więcej oleju solarowego, niż w r. 1904; wina za to spada na brak kontroli ze strony samej organizacyi kartelowej; niekorzystnem również w ubiegłym roku dla przemysłu rafinijnego było znaczne podniesienie cen beczek naftowych, lecz i pod tym względem kartel winien był dać inicjatywę do założenia paru fabryk beczek naftowych w Galicyi.

Z krajów naftowych.

Rosya.

„Handlowo-przemysłowa gazeta“ w Petersburgu ogłasza nową taryfę przewozową dla ropy i odpadków naftowych „mazutu“ od portów morza bałtyckiego i czarnego i od granicy zachodniej rosyjskiej w głąb Rosyi, we wszystkich kierunkach oprócz komunikacyi przez kolej moskiewsko-kazańską. Taryfa ta jest ułożona według następującej skali, zależnie od przestrzeni: 1.) za przewóz 1—73 wiorst $\frac{1}{64}$ kopiejki od puda i wiorsty; 2.) 74—269 wiorst 3.04 kopiejki od puda + $\frac{1}{75}$ kopiejki od puda i wiorsty; 3.) 270—543 5.65 kopiejki od puda + $\frac{1}{85}$ kopiejki od puda i wiorsty; 4.) 544—700 wiorst 8.87 kopiejki od puda + $\frac{1}{100}$ od puda i wiorsty; 5.) 701—1388 wiorst 10.44 kop. od puda + $\frac{1}{200}$ kop. od p. i w. i 6.) ponad 1388 wiorst $\frac{1}{200}$ kopiejki od puda i wiorsty. Taryfa ta służy dla przewozu w cysternach kolei żelaznych; w prywatnych cysternach odpowiedni opust; taryfa ma obowiązywać od 20. grudnia starego stylu do 15. kwietnia 1906-tego roku. „Handlowo-przemysłowa gazeta“ podaje tę taryfę bez żadnych komentarzy; samo jednak jej ogłoszenie świadczy o tem, jakoby rząd liczył się z możliwością importu obcej ropy i odpadków ropnych do Rosyi. Dla importu naszej ropy ważną jest relacja 5-ta, czyli przestrzeń 701—1388 wiorst; według tej relacji transport naszej ropy z Podwoleczysk do Moskwy kosztowałby w przybliżeniu 17 kopiejek od puda; jest to pewna zniżka taryfy dotąd obowiązującej, lecz nie taka, o jakiej była mowa podczas rokowań w Petersburgu, podług których transport miał wynosić 11 ko-

piejek; trzeba wziąć jeszcze w rachubę pełną redukcję za przewóz we własnych cysternach tak, iż różnica wypadnie mniejsza.

Wywóz nafty z Rosji za granicę w październiku z. r. wynosił 1,635.000 pudów, gdy w październiku 1904 roku 7,991.000 pudów; za 10 miesięcy ubiegłego roku wywieziono 36,730.000, gdy w roku 1904 70,714.000, czyli wywóz zmniejszył się blisko o 100 pre.

Przez zupełne zniszczenie w Batumie fabryk blaszanek naftowych eksport nafty z Kaukazu na Wschód doznał zupełnej stagnacji; firmy eksportujące postanowiły wskutek tego wybudować w Poti, małym miejscu portowem nad Czarnym morzem, dwie nowe fabryki blaszanek naftowych, przez co znaczenie tego małego portu wzrośnie i eksport na Wschód będzie mógł dźwignąć się cokolwiek. Ceny na ropę w Baku spadają; obecnie ropa jest notowaną po 18—20 kopiejek za pud, a mazut 24 kopiejki, jednakowoż ceny te są więcej nominalne z powodu, iż zbyt tych produktów w zimie jest minimalny; niższa ceny da się tylko objaśnić tem, iż znajduje w niej wyraz małe zapotrzebowanie „mazutu“ w głębi Rosji wskutek ciągłych strajków i zatrzymania ruchu fabrycznego.

Mimo to opublikowaną została ustawa, mocą której ministrowie skarbu i handlu są upoważnieni znieść cło na ropę i odpadki naftowe zagraniczne, skoro się tylko okaże potrzeba i brak tych produktów. Ta ustawa jak również i opublikowanie taryfy kolejowej dla ropy zagranicznej świadczą wszakże o tem, iż rząd liczy się z możliwością importu obcej ropy; jednocześnie i cło na węgiel kamienny zagraniczny w portach morza czarnego i azowskiego ma być niższe do 1½ kopiejki za pud.

Pożyczka rządowa (22 miliony rubli) jaką rząd przyobiecał przemysłowcom naftowym podczas kongresu naftowego w Petersburgu, na odrestaurowanie przemysłu naftowego, została również już przekazana i stanowi dość poważne obciążenie budżetu państwowego rosyjskiego na rok 1906. Dla rozdziału tej pożyczki pomiędzy poszczególne firmy został w Baku utworzony komitet spe-

cyalny z urzędników państwowych i przedstawicieli firm. Pożyczka ta jest udzielona na 6½ pre. na przeciąg 10 lat; w trzecim roku ma się rozpocząć spłacanie rat; pożyczka ma być zahypotekowaną na kopalniach; jednocześnie zostały opublikowane rozmaite ulgi w płaceniu podatku i procentów brutto, które zostały wypracowane przez komisję specjalną podczas zjazdu naftowego w Petersburgu.

Od naszego specjalnego korespondenta otrzymujemy jeszcze w ostatniej chwili następujące wiadomości z Baku:

„Przez dłuższy czas Kaukaz był jakby zupełnie odcięty od reszty cesarstwa rosyjskiego, gdyż kolej władzykaukazka aż do Rostowa nad Donem znajdowała się w rękach rewolucjonistów, którzy wysyłali tylko pociągi dla swoich partyjnych celów; z tego powodu kursowały nawet w Rosji tajemnicze wiadomości o groźnym położeniu na całym Kaukazie.

Wypadki w owym czasie na Kaukazie miały następujący przebieg:

14/27 grudnia robotnicy w Czarnem mieście, w Baku i na kopalniach w Bibi Ejbata ogłosili powszechny strajk polityczny; na głównym rejonie kopalnianym w Bałachanach strajk rozpoczął się 17/30 grudnia. W Baku samym strajk nie znalazł sympatii, wstrzymanym został tylko tramwaj, wodociągi i światło elektryczne funkcyonowały prawidłowo. Przebieg strajku był spokojny i sami robotnicy urządzili straż bezpieczeństwa, która czuwała nad porządkiem i przeciwdziałała rabunkom. 20—21. grudnia starego stylu praca rozpoczęła się częściowo, 23. grudnia (5. stycznia) strajk był kompletnie ukończony, a 27. grudnia wyszedł z Baku pierwszy pociąg.

Produkcja ropy w listopadzie wynosiła 26 milionów pudów; Nobel na obszarze naftowym „Romany“ otrzymał szyb wybuchowy, który daje 60 tysięcy pudów ropy na dobę; nad odrestaurowaniem przemysłu pracują energicznie; robotników jest poddostatkiem i jest nadzieja, iż jeśli nie zajdą jakie nadzwyczajne wypadki, produkcja kaukazka ropy w najbliższych miesiącach osiągnie normalną cyfrę. Rynek bakiński przeżył okres

zupełnie beczynny; na giełdzie nie było jakiś czas żadnych notowań, transakcyj nie przeprowadzono również żadnych; w Astrachanie zbuntowali się robotnicy na statkach przewozowych, lecz już podobno powrócili do roboty; braku materiału opałowego „mazutu“ dotąd się nie odczuwa i zapasy na Wołdze dla statków kursujących po Wołdze zapewne wystarczą do wiosny. Ciekawe jest zestawienie cen w roku obecnym w Rosyi za „mazut“, które podlegały ustawicznym wahaniom; w tabelce poniższej podane są ceny za pud loco Astrachan:

Styczeń	18—19 $\frac{1}{4}$ kop.
Luty	18 $\frac{1}{4}$ —19 $\frac{1}{2}$ kop.
Marzec	19 $\frac{1}{2}$ —21 kop.
Kwiecień	20 $\frac{1}{2}$ —21 kop.
Maj	21 $\frac{1}{4}$ —24 kop.
Czerwiec	25—26 $\frac{1}{2}$ kop.
Lipiec	26 $\frac{1}{2}$ —27 $\frac{1}{2}$ kop.
Sierpień	29—35 kop.
Wrzesień	40, 45, 42, 38, 37 $\frac{1}{2}$ kop.
Październik	39 $\frac{1}{2}$, 38, 36 kop.
Listopad	35 $\frac{1}{2}$, 35, 32 kop.

Z zestawienia tego widać, że ceny za „mazut“ od początku roku wzrastały, lecz nieznacznie wskutek zmniejszenia się produkcji; po katastrofie sierpniowej ceny poszły w górę raptownie i osiągnęły wysokość dotąd niebywałą; z końcem września już zaczęły spadać ponownie i spadają ciągle i dzisiaj doszły już do 32 kopiejek przy sprzedaży mniejszych ilości.

Rumunia.

Od samego początku istnienia przemysłu naftowego w Rumunii, nie było wypadku tak ożywionej kampanii zimowej, jak się na rok obecny zapowiada, a to zarówno ze względu na produkcję, jak i na obrót handlowy. Wielkie firmy naftowe, jak Towarzystwo Romano-Americana, Steaua-Romana i Vega rozwijają w bieżącej kampanii nader intensywną działalność wiertniczą, chcąc przyspieszyć i podnieść produkcję swych kopalń i dostarczyć surowca dla swych rafineryj nafty, arządzonych na przeróbkę bardzo znacznych ilości. Sama tylko rafineryja Towa-

rzystwa Romano-Americana jest w stanie przerobić roczną produkcją surowca całej Rumunii, dlatego też Towarzystwo stara się nie tylko przyspieszyć roboty wiertnicze na własnych terenach, ale wykupuje znaczne ilości surowca od innych producentów. Ze względu na znaczną ilość rafineryj w kraju, znajdzie nafta tamtejsza lepszy i lżejszy zbyt wewnątrz, aniżeli to dotychczas miało miejsce. Rosya z powodu zmniejszonej produkcji ropy u siebie, w tym roku nie będzie eksportowała nafty, nawet gdyby posiadała zapasy dla pokrycia własnej konsumpcyi wewnętrznej przez miesiące zimowe. Wskutek tego będzie mogła Rumunia skierować eksport swych rafinowanych produktów ku krajom, które dotychczas stanowiły obszary zbytu dla nafty rosyjskiej. Do podniesienia rumuńskiego eksportu naftowego przyczyni się tani przewóz drogą morską do portów na Wschodzie.

Kwestyą wiercenia płuczkowego go zajmuje się w Rumunii obecnie osobna komisya. Jak donoszą, miał wyrok komisyi wypaść na korzyść wiercenia płuczkowego. Przeciwnicy tego systemu są zdania, że ropa w Rumunii nie znajduje się w tak znacznej głębokości, ażeby użycie ciśnienia wody było koniecznem. Nadzwyczaj silne ciśnienie przepędza prąd wody z olbrzymią szybkością i siłą przez pokłady ropne, tak że ropa zostaje wypartą i zanika nietylko w otworze, w którym wiercenie płuczkowe stosowano, ale i w okolicznych złożach. W Moreni zdarzył się podobny wypadek na kopalni Towarzystwa „Campina-Moreni“, gdzie stosowano płuczkę wodną za poradą naczelnego dyrektora Raky'ego; skoro w szybie nr. 2. osiągnięto 162 m., głębokość, w której szyb nr. 1. Tow. „Romano-Americana“ począł dawać ładną produkcję, ustała w szybie nr. 1. nagle produkcja. Przez cały miesiąc pompowano z szybu nr. 1. Tow. Romano-Americana wodę, która podziemnie przepływała z otworu nr. 2. Tow. Campina-Moreni. Z tego powodu przedłożono komisji wniosek, ażeby wiercenia płuczką wodną ponad 100 m. były, podobnie jak w Galicyi i Rosyi zakazane. Zwolennicy tego systemu twierdzą, że zalanie kopalni w powyższym wypadku jest tylko wyjątkiem i nie może stanowić argu-

mentu przeciw stosowaniu płuczki wodnej. Naczelný inżynier kopalni w Ploesti, doszedł po gruntownym zbadaniu tej kwestyi do następujących wniosków: Przy stosowaniu systemu płuczkowego, należy przedsięwziąć odpowiednie środki, ażeby znaczniejszy ubytek wody natychmiast został spostrzeżony; w takim wypadku muszą roboty wiertnicze natychmiast ustać, i należy je podjąć dopiero wtedy, gdy otwór zostanie rurami zabezpieczonym przed ponownym ubytkiem wody. Dla kontroli musi każdy szyb posiadać wodomierz i szczelny rezerwoar na wodę występującą z szybu, zaopatrzony w aparat do mierzenia objętości wody.

Z Ameryki przybywa do Rumunii 12 techników wiertniczych i wiertaczy z pensylwańskich obszarów naftowych. Są to fachowcy przyjęci przez „Standard Oil Co.” dla eksploatacy terenów towarzystwa w Rumunii; będą oni równocześnie spełniali funkcje instruktorów i wiertaczy w szybach.

Niemcy.

Ruch wiertniczy w rejonie naftowym Wietze ożywia się, ożywia się również i ekspedycja ropy. Stare holenderskie towarzystwo (Poock) wywierciło szyb, który dał początkowo 300 beczek dziennie. Hanowersko-westfalskie przedsiębiorstwo naftowe rozpoczyna drugi szyb naprzeciwko terenu Banku Niemieckiego ze względu na dobre rezultaty w pierwszym szybie. Gwarectwo „Stella” w Steinförde oddało wiercenie kilku szybów w akord przedsiębiorcy Ludwikowi Brechtel z Ludwigshafen, który rozpoczął już wiercenie jednego szybu. Niemieckie towarzystwo akcyjne dla głębokich wierceń (Deutsche Tiefbohr-Akt.-Ges.) rozpoczęło trzeci szyb w okolicy Bannetze; natomiast towarzystwo naftowe Wietze-Cöln wstrzymało wiercenie szybu w Bannetze, nie osiągnawszy w 500 metrach żadnego rezultatu. Towarzystwo „Vacuum Oil Company” ukończyło urządzenie stacyi ładowniczej na dworcu w Wietze, składającej się z tłoczni i rurociągu do rezerwoarów położonych nad Aller i już rozpoczęło napełnianie rezerwoarów.

Międzynarodowe towarzystwo wiertnicze (Internationale Bohrgesellschaft) wynajęło

około 50 morgów terenu w gminie Bannetze za 8.000 marek rocznie.

Ameryka.

Eksport produktów naftowych z Ameryki za listopad z. r. znacznie się zmniejszył w porównaniu z październikiem głównie z powodu nagromadzenia się zapasów w głównych europejskich centrach odbytu. Cały eksport w listopadzie wynosił 82.264 tysięcy galonów, wartości 5,770.000 dolarów, czyli o 21.400 tysięcy galonów i 1,131.000 dolarów mniej, niż w październiku; samej nafty wywieziono 56.264 tysięcy galonów; eksport przeważnie był kierowany przez port w Nowym Yorku. Za 11 miesięcy zeszłego roku eksport produktów naftowych z Ameryki stanowił 1,064.538 tysięcy galonów, wartości 69,966.000 dolarów, gdy w tym samym okresie roku 1904 wynosił 912.542 tysięcy galonów wartości 72,560.000 dolarów, czyli ilościowo w roku ubiegłym eksport był większy, niż w roku 1904, wartość jednak jego była mniejsza wskutek spadku ceny.

Z Teksas przez port Galveston wywieziono 2,462.000 galonów nafty i 4,000 ropy, łącznej wartości 151.000 dolarów. Ceny towaru eksportowego cokolwiek spadły i na giełdzie w Nowym Yorku notowano naftę w beczkach po 7.6 centimów, a w cysternach po 4.7 centimów za galon, gdy w październiku 7.7 i 4.7 centimów za galon.

Zmiana ustawy naftowej.

Wydział krajowy na 27. b. m. zwołał pełną ankietę, której wybrany przez pierwszą ankietę w kwietniu z. r. subkomitet przedłożył projekt o reformie ustawy naftowej; pełna ankietą przyjmie w całości lub zmieni częściowo ten projekt i uchwały obecnej ankiety będą tworzyć zasady, na których opierać się projekt zmiany ustawy naftowej, który Wydział Krajowy przedłoży do uchwały najbliższej sesji sejmowej. Z tego powodu uchwały obecnej ankiety będą bardzo ważne, niemal decydujące dla samej zmiany ustawy naftowej; sądzimy więc, że czytelników na-

szych interesować będzie projekt zmiany ustawy, wypracowany przez subkomitet, który będzie przedmiotem obrad obecnej decydującej ankiety. Z projektu tego, rozesłanego przez Wydział Krajowy członkom ankiety, przytaczamy w dosłownym brzmieniu ważniejsze nowe lub zmienione paragrafy w tym celu, by przemysłowcy naftowi i czytelnicy naszego pisma mogli jeszcze, czy to pod adresem Krajowego Towarzystwa naftowego, czy pod adresem naszego redaktora, a członka ankiety dra Bartoszewicza, przesłać jeszcze pewne uwagi przed ankietą, które w nowej ustawie, zdaniem ich, powinny znaleźć wyraz. Co do tworzenia pól naftowych i zabezpieczenia praw przedsiębiorcy, projekt subkomitetu wprowadza następujące zmiany, skodyfikowane w paragrafach.

§ 2. Na nieruchomościach, które stanowią przedmiot wpisu do ksiąg hipotecznych, jakoteż na części takiej nieruchomości, prawo wydobywania minerałów w § 1. wymienionych, może być odłączonem od prawa własności.

Odłączenie skutecznia się przez sądownie lub notaryalnie uwierzytelnione oświadczenie właściciela, że prawo wydobywania minerałów w § 1. wymienionych ma być na przyszłość oddzielnem od dotyczącego gruntu i przez utworzenie na tej podstawie dla oddzielić się mającego prawa wydobywania wykazu hipotecznego w osobnej księdze publicznej, księdze naftowej.

Wyłączone prawo wydobywania stanowi samoistny przedmiot majątkowy i ma prawną własność rzeczy nieruchomości. Może ono aktami prawnymi między żyjącymi i na wypadek śmierci być pozbytem i obciążonem.

Nabycie prawa wydobywania minerałów w § 1. wymienionych skutecznia się tylko po dokonaniem odłączeniu przez wpisanie tego prawa do ksiąg naftowych.

§ 3. Przeniesienie pola naftowego na osoby trzecie może być:

- a) stałe,
- b) czasowe,
- c) pod warunkiem rozwiązującym.

Każde uprawnienie, czy to stałe, czy też czasowe lub warunkowe stanowi samoistny przedmiot majątkowy o przymiocie rzeczy

nieruchomej i może być także oddzielone, przenoszone lub obciążone. Przez ustanowienie czasowego względnie warunkowego uprawnienia, stale uprawniony traci tylko na czas trwania czasokresu względnie aż do chwili ziszczenia się warunku rozwiązującego wyłączne prawo poszukiwania i wydobywania minerałów w § 1. wymienionych, atoli prawo jego stałe nie przestaje być samoistnym przedmiotem majątkowym.

§ 3 a. Wpisy hipoteczne uprawnień w § 3. ust. a, b i c, określonych uskutecznione będą w księdze naftowej na karcie własności (B), która składać się ma z dwóch oddziałów.

Oddział pierwszy (B. I) służy do wpisów stałego uprawnienia, oddział drugi zaś (B. II.) do wpisów uprawnienia czasowego i warunkowego. — Ustanowienie czasowego względnie warunkowego uprawnienia musi być jednak także w pierwszym oddziale zanotowane.

Dla wpisu obciążeń prawa naftowego stałego i czasowego względnie warunkowego utworzone będą również dwa oddziały karty ciężarów (C.). Oddział pierwszy (C. I.) służy do wpisów obciążeń stałego uprawnienia, oddział drugi (C. II.) zaś do wpisów obciążeń uprawnienia czasowego względnie warunkowego.

Zresztą do wpisów w księdze naftowej skutecznia się mających i do przestrzegać się mającego postępowania w sprawach księgi naftowej, ma analogiczne zastosowanie powszechna ustawa o księgach gruntowych z d. 25. lipca 1871 Dz. ust. p. nr. 95.

Na karcie ciężarów prawa wydobywania minerałów, w § 1. wymienionych może być wpisaniem prawo poboru pewnej cyfrowo lub w procentach oznaczonej części wydobytych minerałów lub wartości tychże. To prawo udziału w produkeyi stanowi samoistny przedmiot majątkowy, który może być przenoszonym i obciążonym.

§ 3 b. Czasowe prawo wydobywania może być wykreślone po upływie oznaczonego czasokresu na żądanie stale uprawnionego, atoli po wysłuchaniu czasowo uprawnionego i o ile ten ostatni wiarogodnym doku-

mentem nie wykaże, że mu prawo wydobywania przedłużono.

§ 3 c. Prawo wydobywania pod warunkiem rozwiązującym nadane, jeżeli nie jest obciążeniem, może być wykreślone albo na zgodne żądanie obu uprawnionych, albo w drodze sporu.

W razie obciążenia, wykreślenie nastąpić może albo za zgodą wszystkich interesowanych stron, albo na mocy wyroku sądowego, obejmującego także hipotecznych właścicieli.

§ 3 d. Równocześnie z wykreśleniem prawa czasowo lub pod warunkiem rozwiązującym nadanego, wykreślone będą wszystkie wpisy dotyczące karty ciężarów.

§ 3 e. Przymusowa licytacja uprawnienia stałego, czasowego względnie warunkowego odbywa się stosownie do § 248. ord. egz. według przepisów o przymusowej sprzedaży nieruchomości, atoli z następującymi uzupełnieniami:

a) nabywca licytacyjny stałego uprawnienia, przyjmuje uprawnienie czasowe, względnie warunkowe bez policzenia na cenę kupna.

b) nabywca licytacyjny czasowego względnie warunkowego uprawnienia przejmując świadczenia co do udziału w produkeyi (§ 3 a.) w stanie biernym tego prawa zaintabulowane, bez policzenia na cenę kupna.

c) przepisy o sposobie szacowania uprawnień wyda c. k. Ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z Wydziałem Krajowym.

§ 3 f. Zanotowanie ustanowienia czasowego względnie warunkowego (§ 3 a) ma skutek prawny tylko co do wierzycieli hipotecznych, którzy po tej adnotacji uzyskali prawo zastawu.

Zmiany zaszłe co do stałego uprawnienia nie mogą mieć żadnego wpływu na poprzednio nabyte prawa wierzycieli hipotecznych.

§ 4. Przy oddzieleniu prawa wydobywania minerałów w § 1. wyszczególnionych od prawa własności gruntu, mają być analogicznie zastosowane przepisy ustawy z dnia 6. lutego 1869 Dz. ust. p. nr. 18. w ten sposób, że protest wierzyciela przeciw za-

mierzonemu odłączeniu może przez władzę tabularną jako bezskuteczny być uznany, jeżeli przez odłączenie bezpieczeństwo wierzytelności z przyczyny, której protest wniesiono, według postanowień § 1374 p. k. u. c. nie jest zagrożeniem. (§ 4. ust. państw.).

§ 5. Do podania o odłączenie, które w myśl § 13. ustawy z dnia 6. lutego 1869, Dz. ust. p. nr. 18. ma być wniesione do władzy tabularnej, ma być dołączoną mapa sytuacyjna według rozmiaru katastralnego z oznaczeniem granic pola, przedmiotów na powierzchni do oryentowania się służących i południka.

Dokładność tej mapy musi być potwierdzoną przez władzę górnictwa.

Oprócz tego należy podać nazwę, pod którą pole naftowe ma być w księdze naftowej wciągnięte.

§ 5 a. Jeżeli przedłożonem zostanie potwierdzenie c. k. Starostwa górnictwa, że na obszarze pola naftowego znajdują się minerały w § 1. oznaczone, wówczas na żądanie uprawnionego do poszukiwania i wydobywania minerałów okoliczność ta zostanie uwidoczniona na karcie stanu majątkowego wykazu obejmującego dotyczące pola naftowe. Od chwili uskutecznienia tej adnotacji nabywa uprawniony do wydobywania prawa zastrzeżone w § 10—13 tej ustawy, jak niemniej w innych przepisach prawnych dla właścicieli pól naftowych, względnie dla uprawnionych do wydobywania. Władza górnictwa prowadzić ma osobny rejestr otwartych pól naftowych.

W tym celu sąd hipoteczny udzielać będzie opisy odnośnych wpisów władzy górnictwa.

§ 5 b. W obrębie pola naftowego, posiadającego znamiona, określone w § 5 a, nie jest dopuszczalnym nadawanie innych uprawnień górnictwowych.

Dalej ważną jest zmiana § 15. obecnej ustawy, który w projekcie subkomitetu ma brzmieć:

§ 15. Władza górnictwa może zakazać otwarcia robót w kopalni, obejmującej mniej niepodzielnej płaszczyzny jak 10.000 metrów

k w a d r a t. i j ż e l i p o w i e r z e c h n i a k o p a l n i m a m n i e j j a k 40 m e t r ó w s z e r o k o ś c i

W sprawie kwalifikacyi kierowników i dozorców kopalń żywie ziemnych, obecnie określonych przepisami górnio-policyjnymi, subkomitet wprowadza ustawowe przepisy przez dodanie § 23 a, który brzmi:

Kierownicy i dozorey kopalń żywie ziemnych.

A) Kopalnie wosku ziemnego.

Kierownikami kopalń wosku ziemnego mogą być osoby, które a) z dobrym postępem ukończyły kurs górniczy na jednej z akademij górniczych i wykażą się trzechletnią praktyką przy podziemnej odbudowie kopalni, z czego co najmniej jeden rok przy kopalni, zawierającej gazy węglowodorowe; b) z dobrym postępem ukończyły jedną ze szkół górniczych, wykażą się przynajmniej czteroletnią praktyką odbytą przy ruchu kopalnianym, a z tej co najmniej jednoroczną praktyką przy odbudowie kopalń wosku ziemnego, wreszcie zostaną uznane za zdolne do kierownictwa przez komitet egzaminacyjny ustanowiony przez starostwo górnicze; c) które nie posiadają fachowego teoretycznego wykształcenia ale udowodnią przynajmniej sześcioletnią praktykę przy kopalniach wosku ziemnego, a nadto zostaną uznane za zdolne do kierownictwa kopalni przez komitet egzaminacyjny ustanowiony przez starostwo górnicze; osoby te mogą objąć kierownictwo tylko kopalń o mniejszem niebezpieczeństwie i mniejszej rozległości.

Dozorcami kopalń wosku ziemnego mogą być osoby, które a) ukończyły szkołę górniczą i wykażą się przynajmniej jednoroczną praktyką przy podziemnej odbudowie kopalni, zawierającej gazy węglowodorowe; b) które nie posiadają teoretycznego wykształcenia, ale wykażą się trzechletnią praktyką przy podziemnej odbudowie kopalń, z czego jeden rok przy odbudowie wosku ziemnego, a nadto zostaną uznane za uzdolnionych do dozoru przez komitet egzaminacyjny ustanowiony przez Starostwo górnicze.

B) Kopalnie oleju skalnego.

Kierownikami kopalń oleju skalnego mogą być osoby, które a) ukończyły z dobrym postępem fachowy kurs górniczy na jednej z akademij górniczych, albo też wydział budowy maszyn lub wydział inżynierii na jednej z politechnik i wykazały się dwuroczną praktyką przy wiertnictwie naftowym; b) ukończyły z dobrym postępem wyższą szkołę przemysłową, albo szkołę górniczą lub kurs wiertniczy w krajowej szkole górniczej i wiertniczej i udowodniły trzechletnią praktykę przy wiertnictwie naftowym, po ukończeniu teoretycznych nauk, wreszcie uznane zostały jako uzdolnione przez komitet egzaminacyjny ustanowiony przez Starostwo górnicze.

Dla kopalń mniejszych i przedstawiających mniejsze niebezpieczeństwo mogą być kierownikami osoby, które nie posiadają teoretycznego wykształcenia zawodowego, a udowodnią, że odbyły sześcioletnią praktykę przy wiertnictwie naftowym i uznane zostaną za zdolne do poruczonych im czynności przez komitet egzaminacyjny ustanowiony przez Starostwo górnicze.

Dozorcami mogą być te osoby, które wykażą się trzechletnią pracą przy wierceniach naftowych i zostaną uznane za zdolne do poruczonych im czynności przez komitet egzaminacyjny ustanowiony przez starostwo górnicze*).

§ 25.

Dodatek:

Jeżeli uprawniony oddaje wiercenie lub kopanie szybu przedsiębiorcy w akord, wówczas odpowiedzialność ciąży wyłącznie na przedsiębiorcy akordowej roboty.

Dozorey są podlegli swoim kierownikom i wykonują dozór technicznych robót w kopalni.

*) Vide §§ 6 do 9 przepisów górnio-policyjnych dla kopalń oleju skalnego w Galicyi — rozporządzenie c. k. Starostwa górniczego w Krakowie z 26. czerwca 1904 l. 2.745, ogłoszone w Dz. ust. i rozp. kraj. 25. lipca 1904 nr. 68 i rozporz. tegoż Starostwa z 30. czerwca 1904 l. 2.778 ogłoszone w Dz. ust. i rozp. kraj. 25. lipca 1904 nr. 60. określające sposób składania egzaminu dla kierowników kopalń oleju skalnego.

Kierownicy i dozorey kopalń żywie ziemnych obowiązani są władać krajowym językiem w słowie i piśmie.

§ 25 a. Postanowienia §§ 23, 24 i 25 nie mają zastosowania do osób, które w czasie ogłoszenia tej ustawy już zostały uznane przez władzę górniczą w charakterze kierowników i dozorców kopalń żywie ziemnych.

§ 30 o przywilejach pola naftowego zostaje rozszerzony i ma brzmieć:

„Jeżeli do prowadzenia odbudowy kopalni należącej do właściciela pola naftowego, mianowicie dla założenia dróg, mostów, ścieżek, kolei żelaznych, kanałów, ścieków wodnych, rynien do oleju, stawów lub odbudów pomocniczych, rurociągów, budynków, maszyn, rezerwoarów, przewodów elektrycznych, transmisji i t. p. koniecznym jest użycie obcego gruntu, musi właściciel gruntu odstąpić takowy na ten cel właścicielowi pola naftowego przy zastosowaniu §§ 99 i 100 powsz. ust. górn.

Jeżeli strony nie mogą się porozumieć co do odstąpienia gruntu lub co do wynagrodzenia, należy postąpić wedle §§ 101 do 103 powszechnej ustawy górn. (§ 10 ust. państw.)“.

§ 32 „o kasach brackich“ zostaje zmieniony w następujący sposób:

„Postanowienia dziewiątego rozdziału powsz. ustawy górniczej z dnia 23. maja 1854. Dz. u. p. nr. 146. „O stosunkach posiadaczy kopalń do urzędników i robotników“ i odnoszące się do nich §§ 247 i 248 powsz. ust. górn., mają mieć zastosowanie przy poszukiwaniu (§ 14) i wydobywaniu minerałów w § 1 wymienionych (§ 9 ust. państw.).

Postanowienia ustaw o kasach brackich z 28. lipca 1889, Dz. ust. państw. l. 127 z 17. stycznia 1890 r. Dz. u. p. l. 14, z 30. grudnia 1891 Dz. u. p. l. 3 i z 17. września 1892, Dz. u. p. l. 178 mają mieć zastosowanie przy poszukiwaniu i wydobywaniu wosku ziemnego.

Wprowadzenie tych przepisów w życie przy poszukiwaniu i wydobywaniu oleju skalnego nastąpi na podstawie rozporządzenia minist. po wysłuchaniu zdania Wydziału Kra-

jowego. Dopóki to nie nastąpi, mają być pracujący i zatrudnieni w kopalniach oleju skalnego zabezpieczeni w wypadkach słabości w powiatowych kasach chorych, założonych na podstawie postanowień ustawy z 30. marca 1888 Dz. ustaw państw. nr. 33. od wypadków zaś na podstawie ustawy z dnia 28. grudnia 1887 roku Dz. u. p. nr. 1. ex 1888 w Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie“.

§ 35 o wydawaniu przepisów górniczopolicyjnych zostaje zmieniony w następujący sposób:

„Starostwo górnicze wydać może po wysłuchaniu zdania Wydziału Krajowego i krajowej Rady naftowej dla całego swego okręgu administracyjnego, lub dla pojedynczych części tegoż, rozporządzenia policyjne, dotyczące przedmiotów w § 34 określonych.

Obwieszczenie tych rozporządzeń nastąpi w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych i w urzędowym dzienniku krajowym“.

Wreszcie wprowadza projekt subkomitetu następujący nowy § 42 o Radach naftowych;

§ 42 a Doradczym organem c. k. Starostwa górniczego jest krajowa Rada naftowa, której organizację i zakres działania określa statut wydany przez c. k. Starostwo górnicze w porozumieniu z Wydziałem Krajowym.

2. Doradczym organem władzy górniczej okręgowej jest okręgowy Wydział naftowy. Organizację i zakres działania okręgowego wydziału określa statut wydany przez Starostwo górnicze w porozumieniu z krajową Radą naftową.

Ruch wiertniczy w Galicyi.

Tustanowice.

Ruch wiertniczy w Tustanowicach wzrasta z dniem każdym. Obecnie mamy już przeszło 80 firm, które bądź oddawna prowadzą roboty wiertnicze, bądź też w dniach najbliższych wiercenie rozpoczynają.

Karpackie Tow. naftowe zmontowało już 5 nowych szybów, Tow. akcyjne „Nafta“ w tych dniach rozpoczyna wiercenie szybu zmontowanego we wsi Ponerle obok kop. „Mukden“ i hr. Rassignier'a. Tow. „Galicja“, które posiada kilka znaczniejszych terenów w okolicy Ponerle, także już zmontowało pierwszy szyb i już rozpoczęło wiercenie.

Oprócz powyższych znanych firm powstało już kilka zupełnie nowych, a mianowicie Lubański i Sp. kop. „Wilno“, dr. Landes kop. „Dziunia“ i inne drobniejsze. Również około 20 nowych szybów ma powstać do kilku tygodni.

Wszystkich szybów będących już w ruchu mamy 102, z których około 35 przekroczyło głębokość 800 mtr.

Cała produkcja Tustanowie, łącznie z produkcją Tow. Karpackiego w Tustanowicach i na Wolance wynosi obecnie (w miesiącu grudniu 1905) około 1.450 cystern miesięcznie.

Produkcja „Litwy“ z dwóch otworów wynosiła:

w październiku	409 cystern
w listopadzie	507 „
w grudniu	490 „

Kopalnia „Tryumf“, firmy Spitzman, Kammermann & Morgenstern, z jednego otworu miała produkcję:

w październiku	258 cystern
w listopadzie	334 „
w grudniu	281 „

obecnie po pogłębieniu o kilka metrów produkcja podniosła się o przeszło 1 cysternę dziennie.

Inne szyby albo mają dawną produkcję, albo też spadły nieznacznie, natomiast w okresie produkcji weszły kopalnie „Sezam“ firmy W. Wolski i Sp. i kopalnia Ralpa Clay'a.

Na „Sezame“ dowiercono przeszło 2 cysterny ropy w głębokości przeszło 980 mtr.

Szyb nr. I, Tow. Karpackiego w Tustanowicach pod Truskawcem trzyma się stale na około 70 cyst. miesięcznie z głębokości 1.220 i kilka metrów. Szyb nr. II, tegoż towarzystwa także osiągnął głębokość przeszło 1.100 mtr. i wierci się dalej, zaś szyb nr. III. został zastanowiony po osiągnięciu głęboko-

ści 250 mtr., a to celem wyczekania rezultatów nr. II. obok którego leży.

J. P.

Borysław. Towarzystwo „Syndykat borysławski“ dostało z początkiem miesiąca w szybie „na Fejlerze“ 4—5 cyst. dziennie.

Sulistrowa koło Kobylanki. Właściciel domu bankowego w Krakowie p. August Raczyński, dyrektor Spółki naftowej „Potok“, nabył znaczniejsze tereny w Sulistrowej i ma wkrótce rozpocząć wiercenia. Roboty wiertnicze objął p. inż. Wit Sulimirski.

KRONIKA.

Wybory do Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie odbędą się w dniach 30. i 31. stycz. Celem przeprowadzenia kandydatów naftowych upraszamy wszystkich pp. przemysłowców naftowych o głosowanie na pp. Zygmunta Ducińskiego w Borysławiu, Zygmunta Lewakowskiego w Borysławiu, lub nadsyłanie kart głosowania do bura Krajowego Towarzystwa naftowego (ulica Słowackiego l. 3).

Personalia. Cesarz nadał staroście górniczemu w Krakowie p. Henrykowi Wachtlowi tytuł radcy dworu.

Posiedzenie pełnej ankiety w sprawie zmiany krajowej ustawy naftowej odbędzie się w sobotę dnia 27. stycznia b. r. o godzinie 10 rano we Lwowie w gmachu Sejmowym w I. sali komisyjnej.

Do Krajowego Towarzystwa naftowego przystąpili nowi członkowie: p. Kazimierz Sulimirski przedsiębiorca naftowy i p. Cyryl Czyż inż. Wydziału kraj.

Posiedzenie komitetu tow. „Petrolea“ zostało odroczone i odbędzie się we Wiedniu dnia 25. b. m.

Z akademii górniczej we Freibergu. W r. 1905 ukończyli Akademię górniczą w Freibergu w Saksonii następujący Polacy: a) ze stopniem inżyniera górniczego pp. Tarnowski Kazimierz i Hardt Albert; b) ze stopniem inż. gór.-hutniczego p. Paszkowski Kazimierz.

Z towarzystw borysławskich. We czwartek d. 11 b. m. odbyło się w Borysławiu posiedzenie Wydziału Tow. „Związek techników wiertniczych.“

W ożywionej dyskusji dotyczącej się rozwoju

towarzystwa podniesiono kilka ważnych momentów, które spowodowały w ostatnich czasach osłabienie czynności towarzystwa na zewnątrz. Ustawiczne zmiany w sekretarstwie, brak lokalu towarzystwa, zaległości członków z wkładkami miesięcznymi i pewna ogólna depresja złożyły się w znacznej mierze na chwilowy zastój.

Poruczona Wydziałowi przez Walne Zgromadzenie sprawa t. zw. „odpowiedzialności kierowników kopalń przed władzami“ stała się dziwnym zbiegiem okoliczności wysoce niepopularną w pewnych sferach interesowanych kierowników należących nawet do Związku. Działalność Wydziału, który odnosił się do członków kilkakrotnie w tej tak żywotnej dla ogółu sprawie nie przyniosła pożądanego skutku. Wobec tego uchwalili Wydział poruszyć raz jeszcze tę sprawę na Walnym Zgromadzeniu, którego termin naznaczono na połowę lutego. — Wobec kończącego się obecnie roku administracyjnego towarzystwa obejmie Walne Zgromadzenie w porządku dziennym sprawozdanie obecnego i wybór nowego Wydziału.

Wnioski na ankietę naftową w sprawie zmiany ustawy naftowej, opracowane przez wybraną w tym celu komisję dotyczą prawie wyłącznie kierownictwa kopalń i kwalifikacji kierowników. Ostateczne ich sformułowanie nastąpi w najbliższych dniach wspólnie z p. inżynierem Sholmanem, delegatem Związku na ankietę naftową.

Uchwalono następnie przyjąć płatnego sekretarza i wyszukać odpowiedniego kursora dla zbierania wkładek od członków miejscowych.

Termin Walnego Zgromadzenia i brzmienie wniosków na ankietę umieści Wydział w następnym numerze „Nafty“.

Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ uchwaliło wstrzymać się od urządzania wszelkich zabaw tanecznych w tym karnawale.

Stowarzyszenie „Wiertacze“ urządziło wspólny opłatek 14. bm.

Zgromadzenie w sprawie świdrów ekscentrycznych patentu pana W. H. Mac-Garveya odbyło się w Boryslawiu d. 10. b. m. przy bardzo liczny udział przedsiębiorców naftowych i kierowników kopalń. Pan W. H. Mac-Garvey zgłosił się na tem zgromadzeniu zredukować pauszal od szybu w Boryslawiu przy używaniu świdrów ekscentrycznych z 1600 na 750 kor. dla firm, które same świdry wyrabiają i z 750 na 500 dla tych firm które kupować będą świdry u firm, które prawo wyrobu i sprzedaży tych świdrów posiadają; w tym też stosunku opłata została zredukowana dla innych kopalń od metra czyli wynosić będzie 75 i 50 halerzy od metra; inne warunki poprzedniej umowy, o której donosiliśmy w numerze grudniowym z. r. pozostały te same.

Ponadto pan W. H. Mac-Garvey zobowiązał się nie podnosić ceny od kilograma wagi świdra

z tem zastrzeżeniem, iż w razie podniesienia cen żelaza, cena ta może być podniesiona najwyżej o 20 proc.

Kopalnia nafty w Rayskim rozwija się w ostatnim czasie bardzo korzystnie. Spółka naftowa „Rayskie“ posiada 2 szyby, z których głębszy „Wacław“ daje już od półtora roku po 15 baryłek ropy dziennie. Drugi szyb „Michał“ ma już 400 m. głębokości i istnieje zamiar doprowadzenia wiercenia do głębszych horyzontów, gdzie spodziewają się bogatych pokładów ropnych. Prócz wspomnianej Spółki posiadają tereny naftowe w Rayskim pp. Lenartowicz, Rokach & Sussman, zaś w sąsiednich Olchowicach p. K. Perutz. Towarzystwo magazynowe zamierza ułożyć częściowo rurociąg z Rayskiego do najbliższej stacji kolejowej Ustyanowej.

Obniżenie się konsumpcji nafty w Austrii. Wedle doniesienia biura kartelowego, uchwalono na ostatnim posiedzeniu obniżenie kontyngentu dla austriacko-węgierskich rafinerij nafty, o dalsze 60%; jest to zatem już powtórne zredukowanie kontyngentu w roku ubiegłym, gdyż przed kilkoma miesiącami uchwalono również zniżkę o 100%. To ograniczenie produkcji skartelowanych rafinerij spowodowane zostało obniżeniem się wewnętrznej konsumpcji nafty w roku ubiegłym; konsumpcja wynosiła, na głowę ludności w r. 1903 5.37 kg., w r. 1904 — 5.09 kg.

Ze statystyki naftowej c. k. Ministerstwa rolnictwa. Wydana obecnie przez ministerstwo rolnictwa statystyka za r. 1904, zawiera również daty dotyczące przemysłu naftowego i woskowego. Przemysł naftowy galicyjski zatrudniał w r. 1904 6271 osób (+ 1164); produkcja ropy wynosiła 8,239.431 cetnarów metr. (+ 1,514.353) o wartości 24,405.822 kor. (+ 7,304.510 kor.). W przemyśle woskowym pracowało 2.994 osób (— 12); produkcja wynosiła 30.859 c. m. (+ 2.365) wartości 4,730.554 kor. (+ 380.361 K.).

Podwyższenie cła na produkta naftowe w Szwajcarii. Od Nowego Roku zostało podniesione w Szwajcarii cło na naftę z 1.15 franka na 1.35 fr.; natomiast na benzynę cło niższe z 1 fr. na 30 centimów.

Akcyjna rafinerya nafty „Apollo“. Dnia 31. grudnia z. r. odbyło się zgromadzenie Towarzystwa akcyjnego „Apollo“ pod przewodnictwem bar. V. Schossbergera. Na porządku dziennym, jako jedyny punkt, był postawiony wybór dwóch członków dyrekcyi. Wskutek ściślejszych stosunków komercyjnych pomiędzy Towarzystwem „Apollo“ a bankiem „Union“, wybrano do dyrekcyi pp. Beni v. Enyedy, członka dyrekcyi banku rol-

niczego, i radcę B. Schicka zastępcą dyrektora banku „Union“.

Wiercenia za naftą w Kroczy. Wiercenia za naftą w górnym biegu rzeki Drawy, podjęte przez Kroackie Towarzystwo górnicze, stowarzyszenie z ograniczoną poręką, w miejscowości Boganec, (oddalonej o 6 km. od stacji kolei żelaznej Trepavina), między Kricevci i Kropivnicą, dały dotąd wcale pomyślne rezultaty. Z odwierconych 7 szybów — sześć posiada już ropę, przyczem zauważyć należy, że najgłębszy otwór świdrowy ma zaledwie 52 m.

Ropa jako materiał opałowy na okrętach. Towarzystwo „Whessoe Foundry Company of Darlington“ otrzymało ze strony admirałicy angielskiej zlecenie na budowę 23 rezerwoarów na ropę, które mają na celu magazynowanie ropy opałowej dla statków wojennych w Gibraltarze i innych stacjach Morza Śródziemnego. Pojemność każdego rezerwoaru wynosi 1,640,000 galonów, łączna pojemność wszystkich 23 wynosi 37,720,000 galonów.

Źródła ropy w Ontario. Z końcem ubiegłego roku odwiercono w okolicy miasta Leamington w stanie Ontario, na terenach Towarzystwa Leamington Oil Co, dwa nadzwyczaj bogate źródła ropne. Jeden otwór daje 10 baryłek ropy na godzinę; drugi położony dalej od miasta Leamington daje dziennie 309 baryłek ropy.

Towarzystwo „Standard Oil Comp.“ wypłaciło za rok ubiegły 40 proc. dywidendy, czyli 4 proc. więcej niż w r. 1904. Walka konkurencyjna, jaką prowadziło Tow. Standard Oil Comp. przeciw Tow. „Shell Comp.“ i redukcja cen nafty w Niemczech nie wyrządziły organizacyi trustowej wielkiej szkody, gdyż ewentualne straty zostały powetowane na innych rynkach zbytu. Natomiast zastrzyła się z powodu katastrofy bakińskiej konkurencja o obszary zbytu w Indyach, gdzie walczą o zdobycie monopolu trzy wielkie organizacje, mianowicie amerykańskie Tow. „Standard Oil Comp.“, „Shell Comp.“ (nafta z wyspy Borneo) i indyjskie Tow. „Burmah Oil Comp.“

Towarzystwo Union Oil Comp. zamierza ułożyć rurociąg przez przesmyk Panamski. Rurociąg będzie miał 42 mile długości. Urzędnicy Towarzystwa zajęci są nabywaniem koncesyi. Koszta całej instalacji obliczone są na 1,000,000 dolarów. Na budowę rurociągu, jak twierdzą w kołach dobrze poinformowanych miały wpłynąć znaczne dostawy płynnego paliwa mineralnego do Anglii.

Eksplorację terenów naftowych w Nikaragui objęło Towarzystwo „United States and Nicaragua Mining Company“, z kapitałem 200,000

dolarów. Wspomniane towarzystwo stoi pod kontrolą trustu Standard Oil Co. Oferta syndykatu niemieckiego, który zamierzał również objąć eksploatację terenów w Nikaragui, nie została uwzględniona, gdyż Towarz. Standard Oil Comp. ofiarowało lepsze warunki.

Import nafty amerykańskiej do Niemiec z końcem roku ubiegłego wzrósł znacznie wskutek katastrofy bakińskiej; w roku 1904 import nafty amerykańskiej wynosił 8,030,230 cetnarów metrycznych i przedstawiał wartość 63 milionów marek, gdy import nafty rosyjskiej wynosił 1,337,930 cetnarów wartości 84 miliona marek czyli był 6 razy mniejszy; natomiast import smarów rosyjskich był większy od amerykańskich i przedstawiał wartość 10 milionów, gdy amerykańskich 7 milionów; obecnie już i import smarów amerykańskich przewyższa import rosyjskich.

Sposób otrzymywania parafiny o konsystencji woskowej z olejów mineralnych został opatentowany przez pp. W. H. Mac Garveya i dra Zygmunta Stransky'ego w Krolup. Sposób ten polega na właściwości, iż parafina niekrystaliczna o konsystencji woskowej wcześniej się wydziela z oleju parafinowego, niż parafina krystaliczna; już przy temperaturze 20° C. z oleju parafinowego wydziela się woskowata parafina i z oleju o tej temperaturze, a więc zupełnie niezamrażanego należy już przez prasowanie hydrauliczne lub przez filter-prasy tę parafinę oddzielić. Parafina ta jest jeszcze mieszaniną parafiny krystalicznej i woskowej, lecz procent pierwszej jest nieznaczny; celem oddzielenia jeszcze i tych niewielkich ilości parafiny krystalicznej, należy całą mieszaninę poddać ponownemu prasowaniu na prasach hydraulicznych ogrzewanych parą lub ciepłą wodą i temperaturę stopniowo regulować w miarę ciśnienia; jeśli temperatura zwolna podniesie się do 65° C., to krystaliczna parafina stopi się, a pozostanie tylko parafina woskowata, która ma wszelkie właściwości wosku ziemnego i wysoki punkt topliwości (69—74° C.), przez co cena jej jest nierównie wyższą od parafiny zwykłej.

Obu wielkim angielskim Towarzystwom naftowym mianowicie Tow. „Russian Liquid fuel Company“ i „Baku Russian Petroleum Comp.“ uczynił wydawca gazety „Petroleum Review“ Dvorkowicz ciężkie zarzuty, które poparł były dyrektor Mr. Tweedy. Zarzuca on dyrekcji i Radzie nadzorczej złe prowadzenie interesów, nieczyste spekulacje z akcjami i t. p. Rada nadzorcza była zniewolona zwołać nadzwyczajne Walne zgromadzenie i poddać wszelkie zarzuty publicznej krytyce, która jednak wypadła na niekorzyść oskarżycieli, tak, że oba Towarzystwa nie doznają

wskutek tej sprawy żadnego uszczerbku. Katastrofa naftowa na Kaukazie odbiła się w znacznej mierze na interesach Towarzystw. Wedle orzeczenia prezesa Rady nadzorczej wynosiły straty bezpośrednio 80.000 L., a przy uwzględnieniu obniżonej obecnie produkcji wynoszą straty obu Towarzystw około 200.000 L. Zdaje się, że ubytek w dochodach Towarzystw był powodem podniesienia zarzutów przeciw dyrekcji.

Po zamknięciu numeru.

Z Borysławia donoszą: „Firma M. A. Lubomirska i Ska otrzymała w Kopalni na Potoku w szybie Nr. V. w głębokości 970 metrów 15 wagonów ropy na dobę, wierci się dalej i produkcja wzrasta.

Ceny produktów naftowych

z początkiem stycznia.

Ropa. Schodnica k. 4·10 Borysław k. 3·50.
Urycz k. 4·10 za 100 kg. loco Drohobycz w cysternie, oferują znacznie niżej.

Nafta. Standard k. 39·50—40·50. cesarska k. 41·00—41·00 Wiedeń w cysternach.

Benzyna. Rafinowana (0·700) k. 36—38 (0·720/40 k. 33—34.

Benzyna eksportowa k. 13·50—14·50 loco Wiedeń; popyt ożyw.

Benzyna motorowa k. 16—18; popyt ożyw.
Gazolina (0·640/50) k. 48—56. Popyt ożyw.

Oleje. Olej niebieski k. 2·30—2·50 loco fabryka w cysternie; popyt ożyw.

Oleje rafinowane (0·885) k. 13·50—15·50, wrzecionowy k. 16·50—18·50, maszynowy lekki k. 23—25, ciężki k. 28—31, cylindrowy k. 40—50, rosyjski Szybajewa k. 34—37 loco Wiedeń.

Parafina. Cena stała Miękka w łuskach k. 35—42, twarda k. 45—48, czyszczona k. 60—65, parafina amerykańska w łuskach m. 48—50 loco Rotterdam, czyszczona m. 56—58 loco port niemiecki.

Cerezyzna. Naturalna k. 128—130, sorty czyszczone k. 160—178.

Wosk ziemny: popyt słaby.

punkt topl. 72/73° C k. 160—162

67/68° C k. 144—145

gorsze gatunki k. 90—92.

Nafta amerykańska loco Hamburg m. 7·30 za 50 kg. Popyt ożyw.

**Najstarszy
i największy**
DOM EKSPORTOWY
całej monarchii austr.-węgiersk.
Rok założ. 1852

wysła na żądanie wielki cennik z 1000
ilustracjami zegarów, wyrobów jubilerskich, towarów z chińskiego srebra,
instrum. muzycz. i opt. darmo i opt.

F. PAMM, KRAKÓW, ul. Zielona 3.

Kazimierz Kosfkiewicz

em. c. k. starszy komisarz górniczy, b. naczelnik c. k. Urzędów górniczych okręgowych w Drohobyczu i Jaśle

otworzył w Sanoku Biuro jako autoryzowany inżynier górniczy.

Tenże wykonuje wszelkie czynności, wchodzące w zakres kopalnictwa tak minerałów zastrzeżonych (węgiel, rudy i t. d.) jak i minerałów żywicznych (nafta, wosk ziemny) — a w szczególności: sporządza plany sytuacyjne, przeprowadza pomiary, zastępuje strony przed władzami, przeprowadza badania geologiczne terenów i wydaje ocenę ich wartości
i t. d. i t. d.

PIERWSZE GALICYJSKIE Towarzystwo akc. budowy wagonów i maszyn w Sanoku

== wykonuje i ma na składzie gotowe: ==

Narzędzia wiertnicze.
Kompletne rygi wiertnicze.
Kotły lokomobilowe.
Kotły parowe wszelkich systemów i wielkości.
Przyrządy do tychże do opalania ropą.
Maszyny parowe.

Rury żelazne stojące dla wodociągów, gazowni itd.
Sikawki pożarne.
Odlewy metalowe i żelazne.
Zbiorniki na naftę o każdej objętości.
Wózki dla kolejek polowych i leśnych.

Wozy cysternowe do przewozu nafty, kwasu siarczanego, teru itp.
Urządzenia kompletne rafinerii nafty, parafinarii i rekonstrukcje tychże.
Wszelkie konstrukcje żelazne.

Zastępstwo wyłączne sprzedaży przyborów i narzędzi wiertniczych ma Towarzystwo dla handlu, przemysłu i rolnictwa, Lwów, Chorążczyzna 17, z składami w Gorlicach, Potoku, Schodnicy, Borysławiu.

 Zamówienia przyjmuje Dyrekcja fabryki w Sanoku, oraz Biuro Towarzystwa we Lwowie, ul. Trzeciego Maja 1. 11 a.

Na żądanie wysyła się odwrotnie kosztorysy i cenniki.

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmanna w Komotau, c. k. fabryki lin drucianych w Przybramie, oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcja we Lwowie, Ossolińskich 15. * Filie Towarzystwa w Gorlicach, Borysławiu i Potoku.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przede wszystkim myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.